

REGIONAAL- JA
PÕLLUMAJANDUSMINISTEERIUM

Olukord lihaveise sektoris

Madis Pärtel

Tartu 2024

Poliitiline raamistik EL tasandil

Olukord lihaveise sektoris

Suured küsimused tulevikus

Wda veel peaks tostatama?

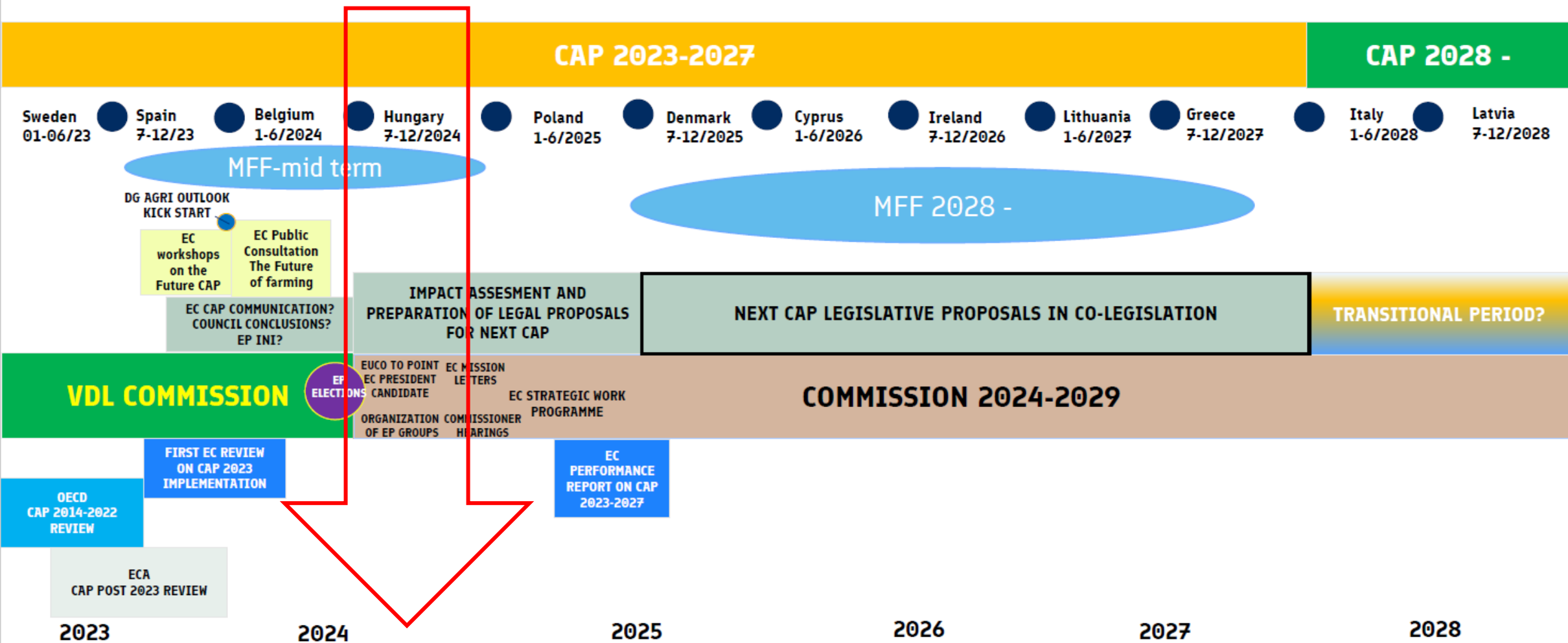
Poliitilised eesmärgid

PõKa 2030 üldeesmärk on, et Eestis on kohalik toit eelistatud, keskkond ja elurikkus on hoitud, toidusektori ettevõtted on edukad ning maa- ja rannakogukonnad on elujõulised.

OECD: reformida ÜPP struktuuri ja poliitika kujundamist vastamaks paremini seatud prioriteetidele ja Euroopa rohelse kokkuleppe eesmärkidele

Talustaldrikule: Üleminekuga keskkonnasõbralikumale toidusüsteemile soovitakse luua uusi ärivõimalusi, millel on positiivne mõju põllumajandus- ja toidutootmissektori ettevõtjate tuludele.

TOWARDS NEXT CAP

ÜPP kontekst EL tasand

2023-27 ÜPP rakendamine

EL *Green Deal*-tagasilöögid

Geopoliitika

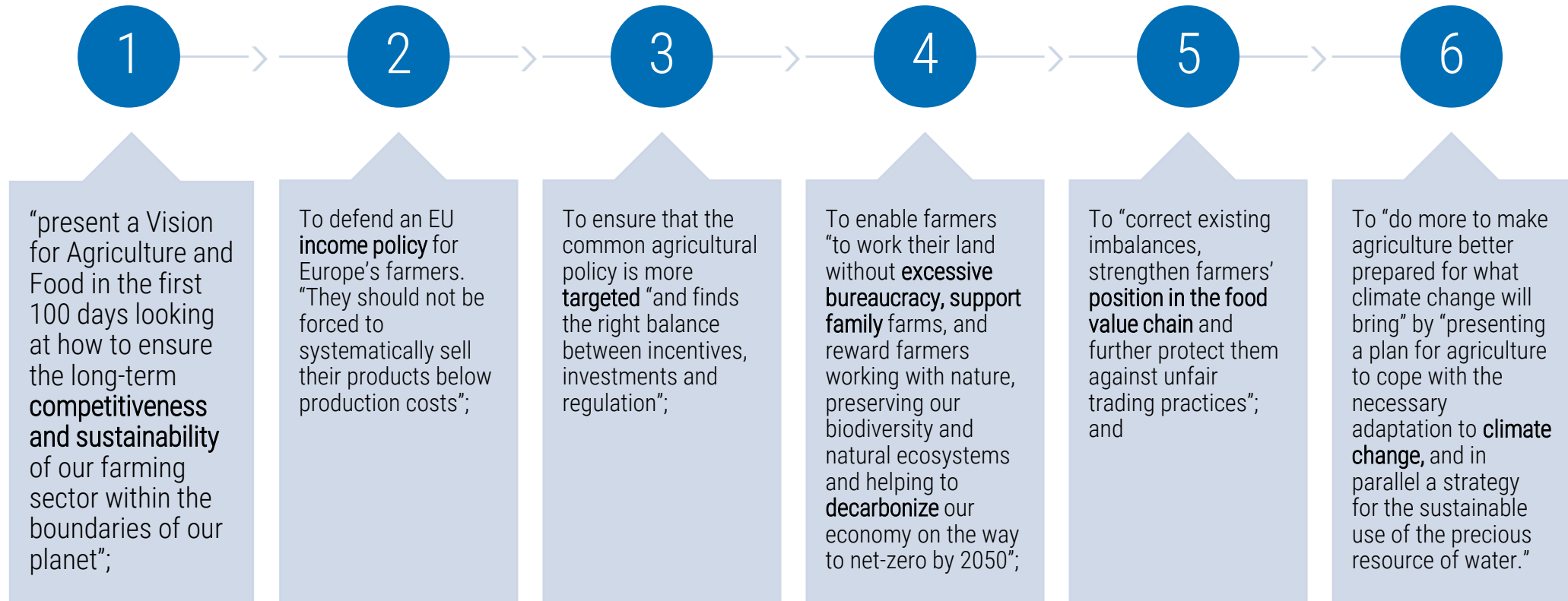
Põllumeeste protestid

EL liikmesriikide valmiste tulemused

President von der Leyen (VDL) ja uus Komisjon

Laienemine

VDL poliitilised juhtnöörid

ÜPP eesmärgid 2023-2027

Tõhustada arukat, vastupidavat ja mitmekesist põllumajandus-sektorit, mis tagab toiduga kindlustatuse

Edendada keskkonnahoidu ja kliimameetmeid ning panustada liidu keskkonna- ja kliimaeesmärkidesse

Parandada maapiirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda

Sektoriülese eesmärgina sektori kaasajastamine teadmiste edendamise ja jagamise, innovatsiooni ja digiülemineku abil põllumajanduses ja maapiirkondades ning ergutades nende kasutuselevõttu

TAGADA ÕIGLANE
SISSETULEK

SUURENDADA
KONKURENTSIVÕIMET

TASAKAALUSTADA
SUUTLIKKUS
TOIDUAINETE
TARNEAHELAS

KLIIMAMUUTUSTE
VASTASED
MEETMED

KESKKONNAKAITSE

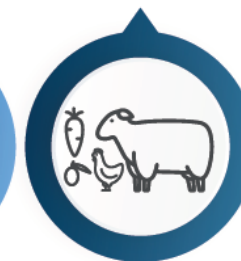
SÄILITADA
MAASTIKUD JA
BIOLOOGILINE
MITMEKESISUS

TOETADA
PÕLVKONDADE
VAHETUST

ELUJÕULISED
MAAPIIRKONNAD

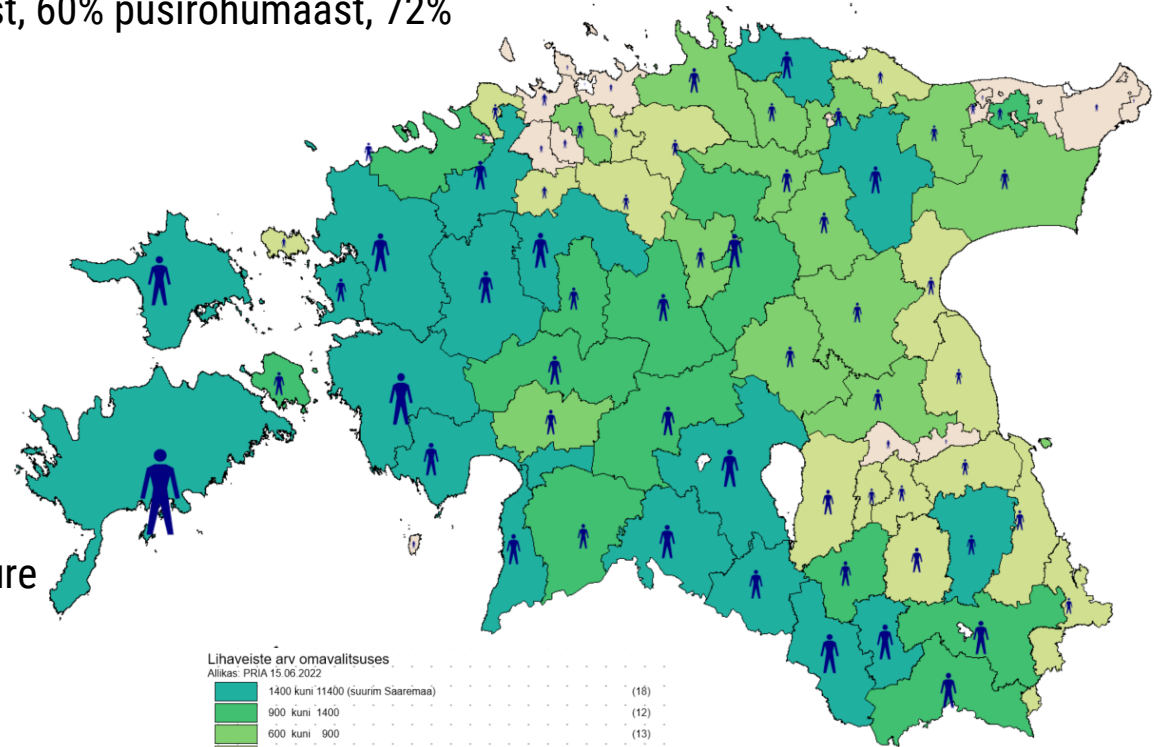
KAITSTA TOIDU JA
TERVISE KVALITEETI

Suur pilt

Lihaveisekasvatajate kasutuses on ~27% põllumajandusmaast, 60% püsirohumaast, 72% poollooduslikest kooslustest

Lihaveised on ligi 2100 isikul, sh 17% füüsilised isikud
3% lihaveistest on füüsiliste isikute nimel
97% lihaveistest on ettevõtjate ja organisatsioonide nimel,
... töötajad neist 659-l
..... 1 töötajaga 324

~18% isikutest, kellel on lihaveised, ei taotle pindalatoetusi
~60% isikutest, kellel on lihaveised, kasvatavad ka põllukultuure
~22% saavad pindalatoetuseid vaid püsirohumaal kohtal
~33% on MAHE taotlejad, neil 53% lihaveistest

Lihaveiste arv omavalitsuses
Allikas: PRIA 15.06.2022

1400 kuni 11400 (suurim Saaremaa)	(18)
900 kuni 1400	(12)
600 kuni 900	(13)
200 kuni 600	(16)
1 to 200	(15)
ei ole registreeritud lihaveiseid (Loksa, Maardu, Sillamäe, Viljandi, Võru linn)	(5)

Lihaveisekasvatajate arv

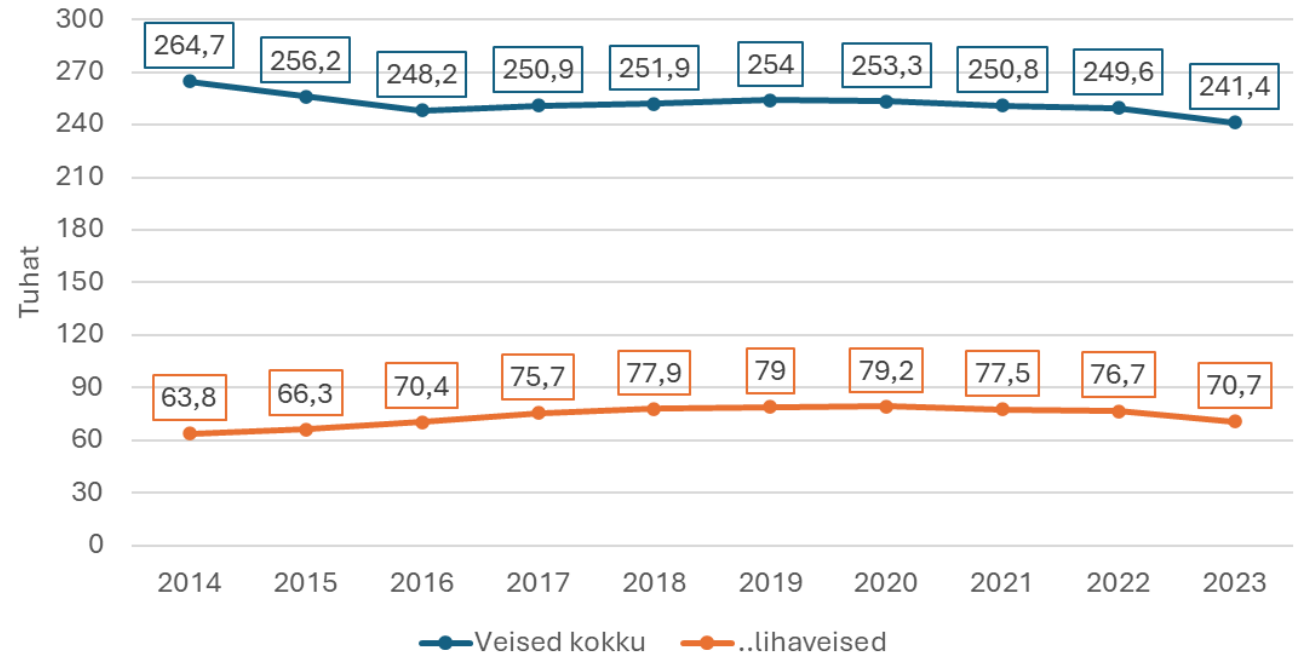
>135-270 (Saaremaa 262)	
>27-135	
kuni 27	

Veiste arv

- ✓ Lihaveiste osakaal veiste üldarvust viimasel viiel aastal: 29-31% (2023= 29,3%)
- ✓ 31.12.2023 seisuga pidas veiseid 2340 loomapidajat, neist **1422 pidas lihatõugu (sh ristan)** lehma.
- ✓ Aastaga on veisepidajate arv vähenenud 121 ja lihatõugu lehmade pidajate arv 47 võrra.
- ✓ 28.08.2024 seisuga:

- Veiseid 243 071
- Lihaveiseid 73 761
- Ammlehma 29 098
- Tegevuskohti kus lihaveiseid peetakse 2280
- Tegevuskohas keskmiselt 32 lihaveist
- Lihaveisepidajaid 1739
- Ühel lihaveisepidajal keskmiselt 42 lihaveist

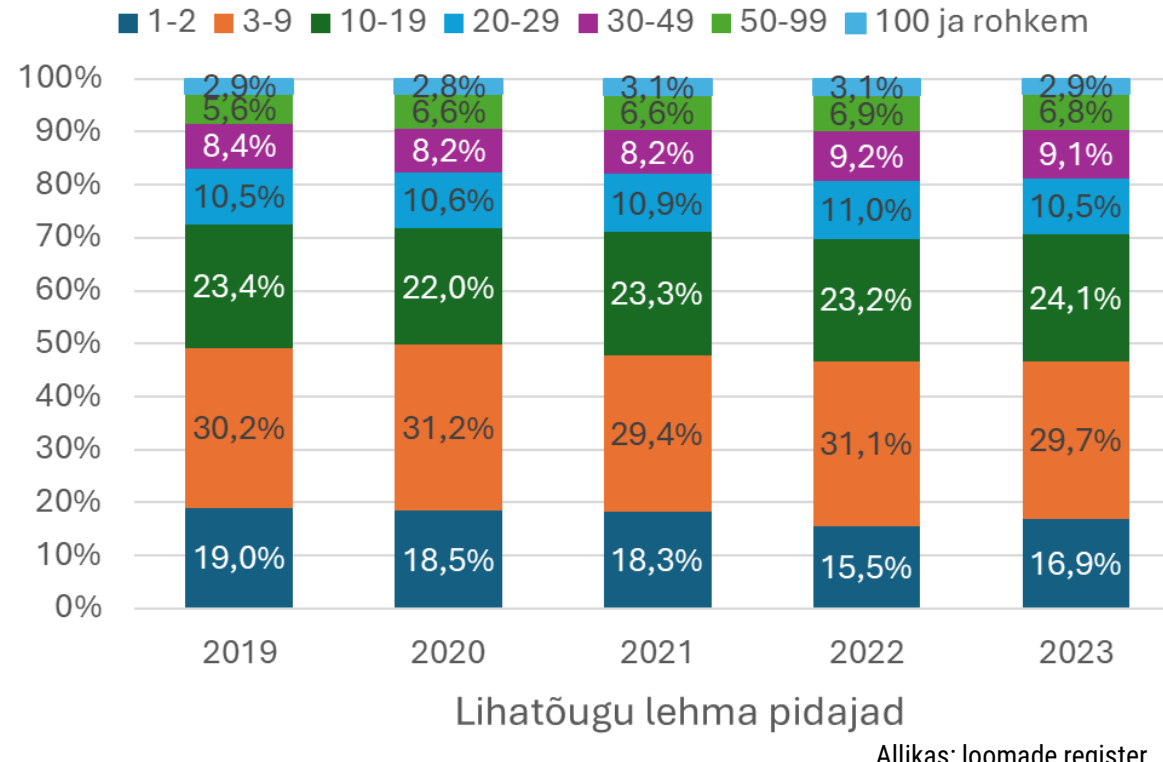
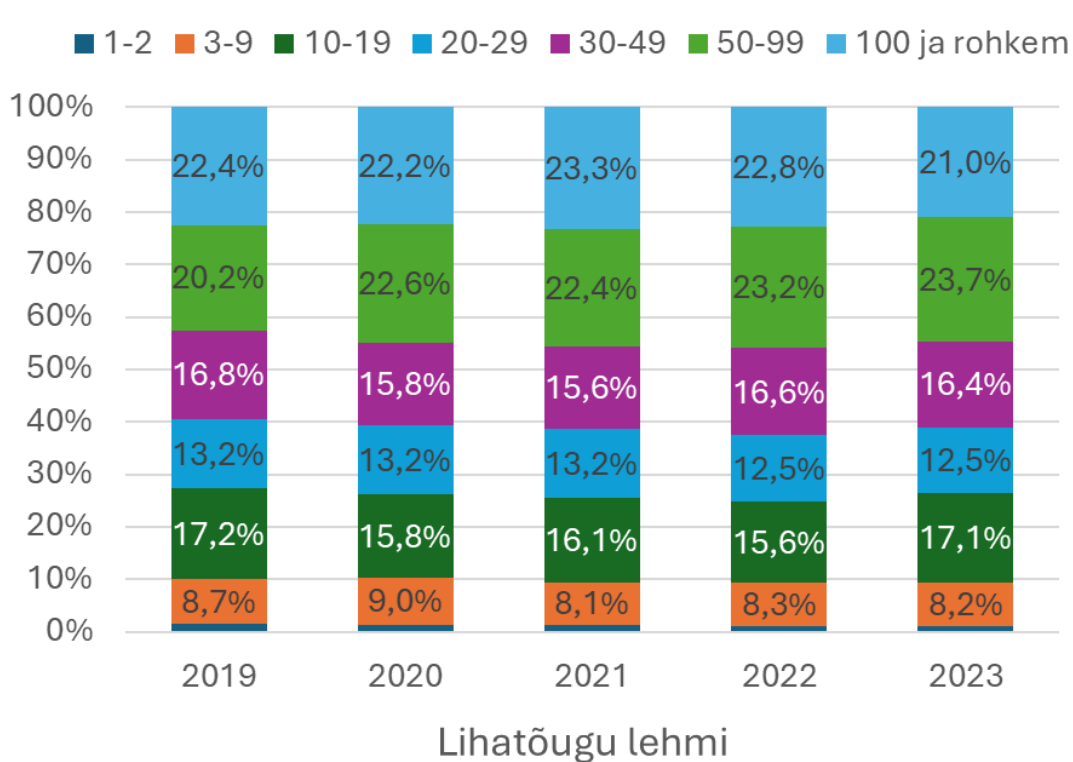
Allikas: SA, PRIA

	2019	2020	2021	2022	2023
Veised kokku					
Loomade juurdesünd, tuhat	111,30	112,90	114,10	104,83	122,60
Loomad tapaks, tuhat	47,70	50,30	53,70	51,48	52,97
Loomade eksport tapaks, tuhat	10,90	12,30	14,90	17,06	21,23
Loomade eksport kasvatamiseks, tuhat	44,80	45,80	46,90	45,87	52,56
Loomade arv aasta lõpus, tuhat	254,00	253,30	250,80	249,62	241,36

Lihaveisekasvatus – karjade struktuur

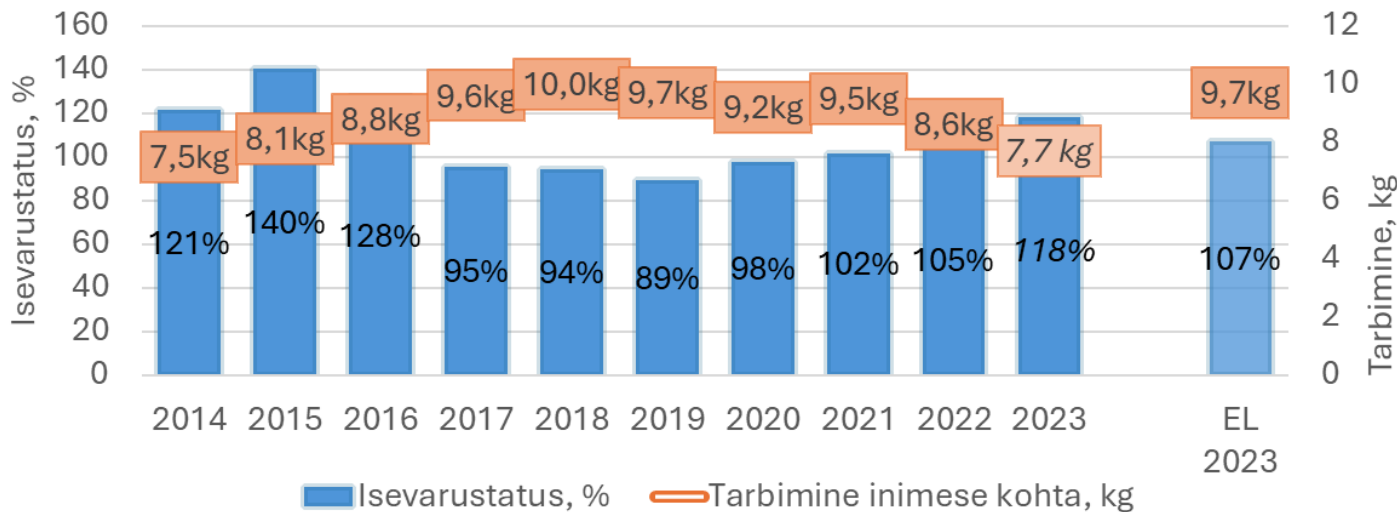
- ✓ Enam on lihaveisekasvatajad kellel on 3-9 ja 10-19 lihatõugu lehma.
- ✓ Keskmiselt oli 2023. aastal ühel lihatõugu veisepidajal 20 lehma.
- ✓ Viimase viie aasta võrdluses jäi 2023. aastal vähemaks (188 loomapidajat vähem) neid loomapidajaid, kellel oli kuni 20 lihatõugu lehma. Kasvas nende loomapidajate arv, kelle oli 100 ja rohkem looma (5 loomapidajat rohkem)

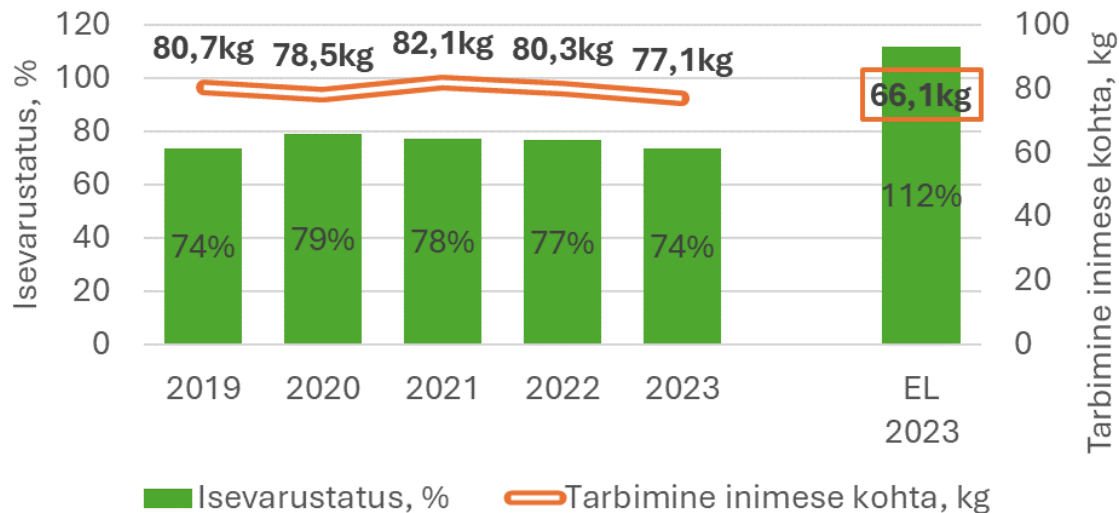
Liha isevarustus (%) ja tarbimine inimese kohta (kg)

Veiseliha

- ✓ Viimasel kolmel aastal on **veiseliha** isevarustus Eestis **102-118%**
- ✓ Liha isevarustus on Eestis **74-78%**
- ✓ EL-s on liha isevarustus (sh veiseliha) üle 100% (2023=112%)

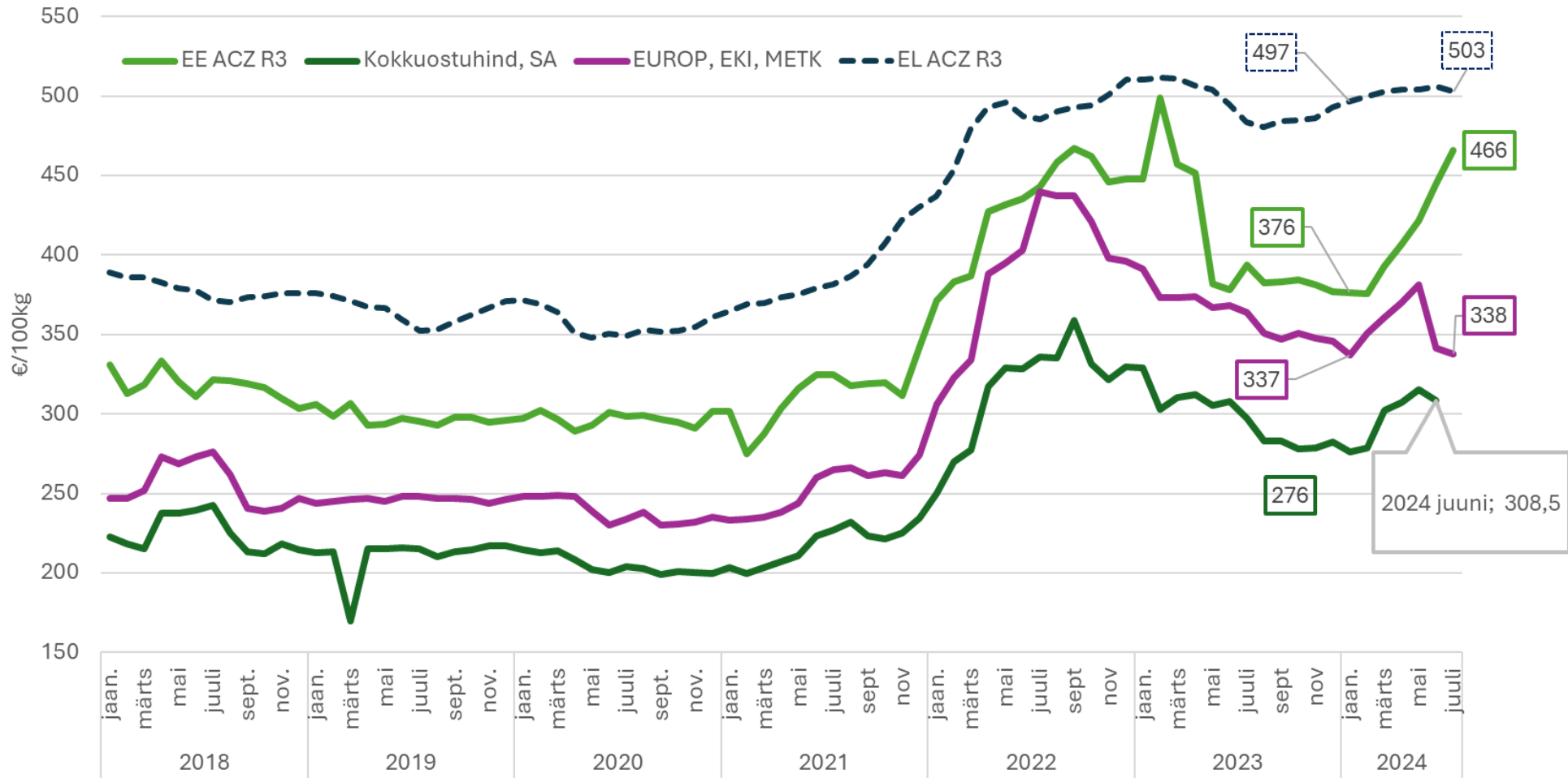

Liha

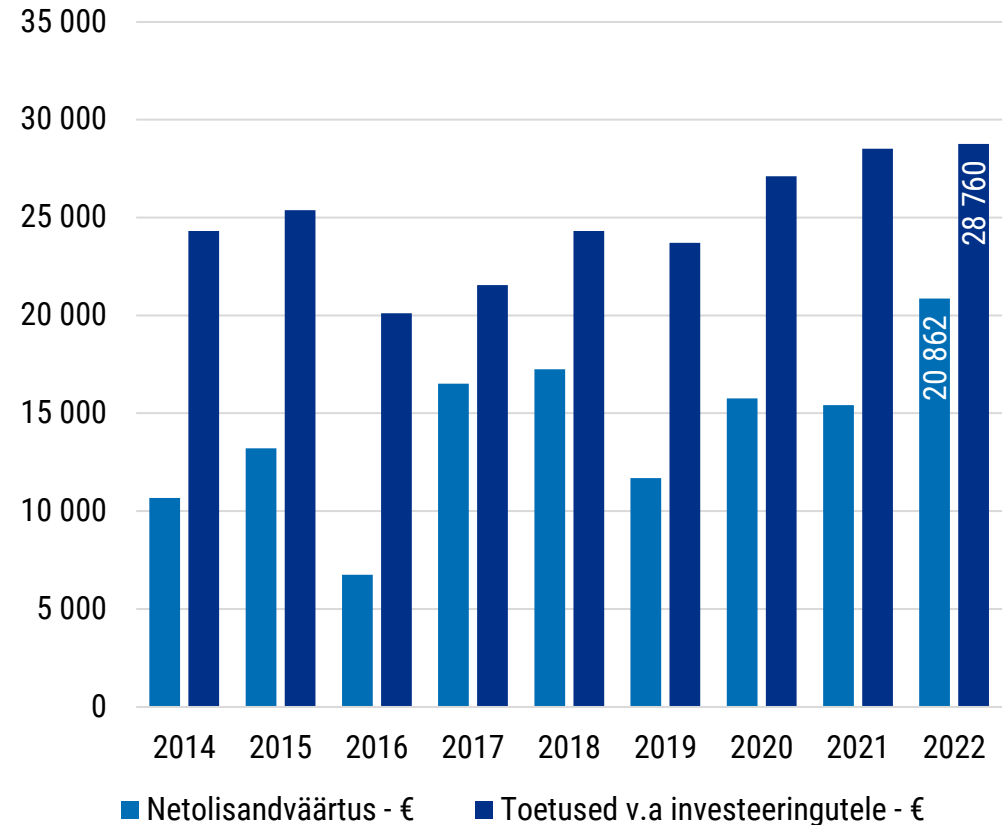
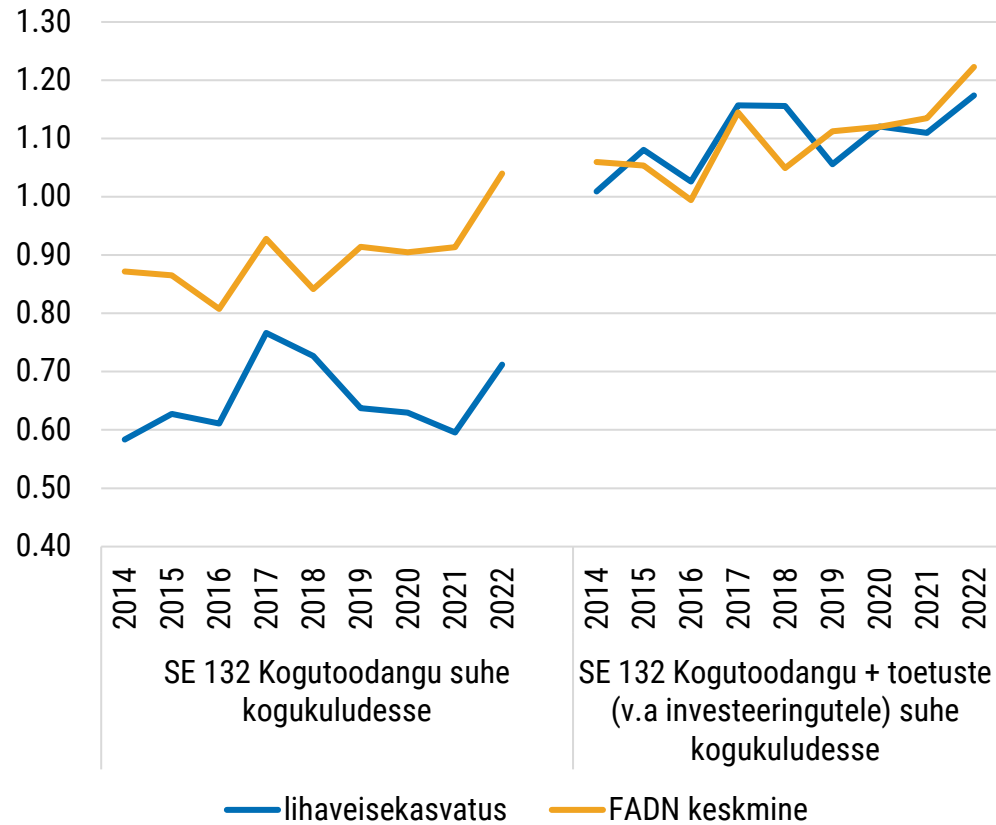
- ✓ Eestis süüakse liha 11 kg enam kui EL-s keskmiselt (sh **veiseliha 2kg vähem**)
- ✓ **Veiseliha** moodustab **10%** liha kogutarbimisest (EL-is 15%)
- ✓ TAI soovib punast liha tarbida max 500g nädalas, s.o. 26 kg aastas

Veiserümpade hinnad aastatel 2018-2024

Lihaveisekasvatus – tulud ja kulud

Turult saadava tulu osatähtsust tuleb suurendada, et väheneks toetustest sõltuvus
Ettevõtte kogutoodangu väärtus peaks tagama töötasu ja vahetarbimise kulud

ÜPP sekkumised

Pindalapõhised ja seotud toetus ammlehmale

Erakorraline toetus

Investeeringutoetused

Tunnustatud tootjaorganisatsioonide arendamise toetamine

Liidu ja riiklik

avade raken

RIIKLIKULT TUNNUSTATUD
ROHUMAAVEISE LIHA
STATE CERTIFIED
GRASS-FED BEEF

Suured küsimused lihaveisesektoris

Konkurentsivõime tõstmine

Roll toidutootmise ja keskkonna, kliimaeesmärkide täitmisel

Mida teeb turg ja tarbija

Sektori arengutrepi järgmised astmed?

Ootused riigile

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse